

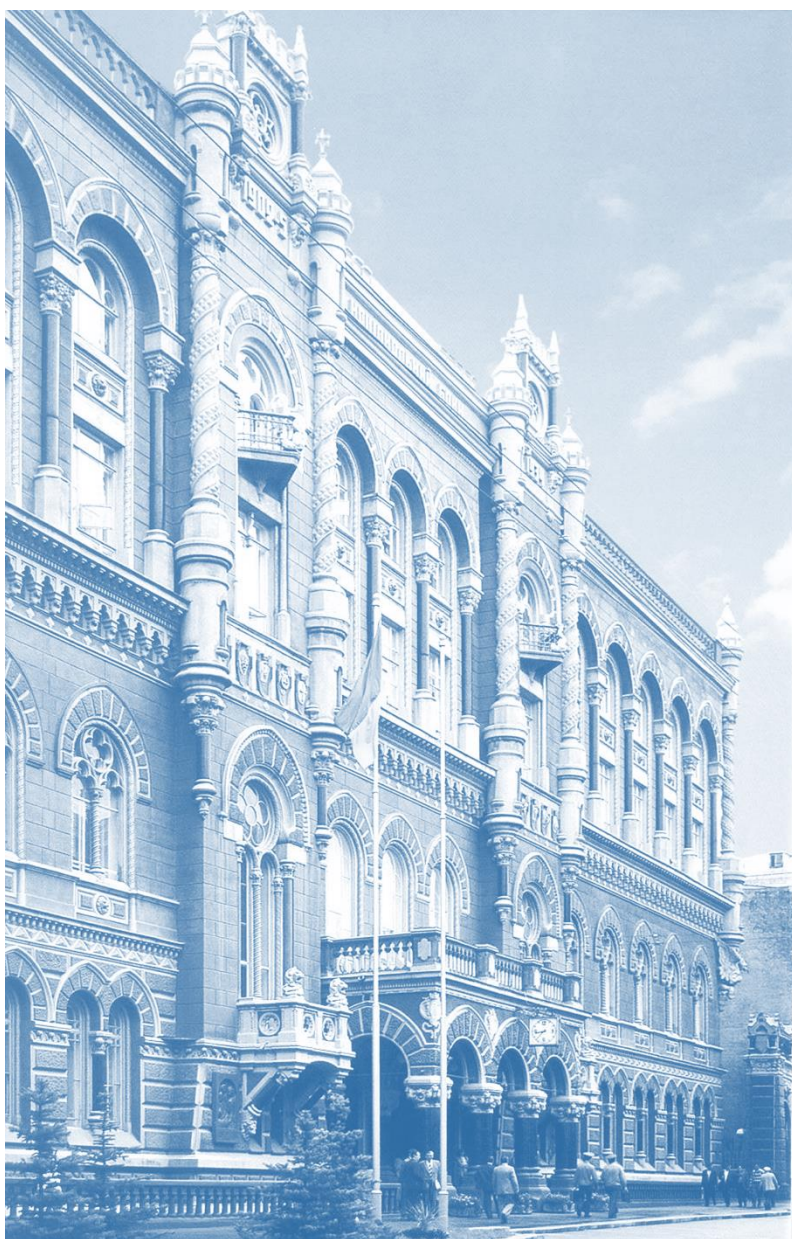

Аналітичний звіт “Опитування про умови кредитування”

II квартал 2017

(квітень 2017 року)

Опитування про умови кредитування

II квартал 2017 року. Випуск № 10 (22)

Опитування про умови кредитування

Україні – це аналітичний звіт за результатами анкетування банків, яке щокварталу проводить Національний банк України. Опитування здійснюється з метою поглиблення розуміння стану і тенденцій розвитку кредитного ринку Національним банком України та учасниками банківського сектору. Звіт за результатами опитування банків містить узагальнені оцінки і прогнози змін стандартів та умов кредитування корпоративного сектору та домогосподарств, змін кредитного попиту тощо.

У звіті подано оцінку стану кредитного ринку в I кварталі 2017 року та очікувань на II квартал 2017 року. Опитування проводилося з 22 березня до 7 квітня 2017 року серед кредитних менеджерів 70 банків. Відповіді надали 70 банків (100% респондентів), їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 97%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками та прогнозами Національного банку України.

Із цим аналітичним звітом, даними анкет та додатковою інформацією про опитування можна ознайомитися на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку України

http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Наступне опитування про умови кредитування, що стосуватиметься очікувань на III квартал 2017 року, буде опубліковано в липні 2017 року.

У звіті подано результати опитування про умови кредитування в I кварталі 2017 року та очікувані зміни в II кварталі 2017 року. Відповіді респондентів подано на консолідованій основі як баланс відповідей. Баланс відповідей можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника до збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом/у наступному кварталі. Детальні пояснення методології наведено в додатку до цього звіту.

Опитування про умови кредитування

II квартал 2017 року. Випуск № 10 (22)

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ НА НАСТУПНІ 12 МІСЯЦІВ

- Банки оптимістично оцінюють перспективи розвитку кредитування в наступні 12 місяців. Приросту споживчого кредитування впродовж року очікують 88% опитаних банків, поживлення корпоративного кредитування – 61% респондентів. Підвищення якості кредитного портфеля бізнесу та домогосподарств прогнозують близько половини респондентів, баланси відповідей – 28% та 25%. На подальший приплив коштів бізнесу розраховують 76% опитаних банків, збільшення депозитів населення очікують 67% респондентів.

УМОВИ КРЕДИТУВАННЯ

- У I кварталі стандарти корпоративного кредитування стали жорсткішими: про це повідомили 43% опитаних проти 4% у IV кварталі 2016 року. Найбільше стандарти посилися для довгострокових, валютних кредитів та кредитів великим підприємствам. Банки очікують, що і в II кварталі 2017 року стандарти схвалення кредитних заявок для бізнесу жорсткішатимуть – таку відповідь респонденти дають вперше з I кварталу 2016 року.
- Стандарти кредитування населення в I кварталі надалі пом'якшувалися. У сегменті іпотечного кредитування банки послаблюють вимоги другий квартал поспіль, у споживчому кредитуванні послаблення стандартів схвалення заявок триває з середини 2015 року. Основні фактори таких змін – вищі очікування економічного зростання, зростання конкуренції між банками та зниження вартості коштів, залучених фінустановами. Банки очікують, що пом'якшення стандартів споживчого кредитування триватиме й у II кварталі 2017 року, а також зазначають, що розвиток іпотеки можуть стримувати відсоткові ставки.
- Банки зазначили суттєве зменшення схвалення кредитних заявок за всіма видами корпоративних кредитів, насамперед через посилення жорсткості стандартів. Відсоткові ставки знижуються протягом останніх 6 кварталів, але це не призводить до значного нарощування кредитних портфелів через обмеження кредитних угод, скорочення строків та розмірів кредитів.
- Відсоток схвалення заявок на кредити домогосподарствам зріс, на думку респондентів, цьому насамперед посприяло зниження відсоткових ставок. Факторами, які стримували зростання кредитних портфелів, банки назвали обмеження до кредитних угод, терміни та розміри кредитів. Нецінові фактори не мали суттєвого впливу на видачу кредитів домогосподарствам.

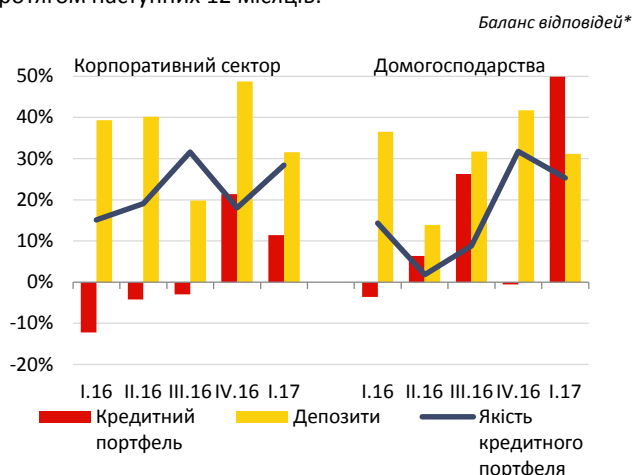
ПОПИТ

- Попит корпоративного сектору на кредити надалі збільшується. Ключові фактори не змінилися: потреба бізнесу в оборотному капіталі, необхідність реструктурувати наявну заборгованість та зниження ставок. Попит на валютні запозичення майже не змінився. Домашні господарства збільшили попит як на споживчі, так і на іпотечні кредити завдяки здешевшанню кредитування, підвищенню витрат на товари тривалого вжитку та зростанню споживацької впевненості.
- У II кварталі 2017 року банки очікують зростання попиту на кредити з боку як бізнесу, так і домогосподарств.
- Банки звертають увагу на закредитованість великих підприємств (баланс відповідей 24%) та незначне кредитне навантаження на малий та середній бізнес (-5%). Боргове навантаження домогосподарств середнє: так вважають 81% респондентів

РИЗИКИ

- Банки зазначили підвищення кредитного та валютного ризиків у I кварталі. Високим лишався операційний ризик. Процентний та ризик ліквідності в поточному кварталі знизилися. У II кварталі очікується помірне зростання кредитного та операційного ризиків, водночас банки очікують зменшення валютного та процентного ризиків.

I. Очікування на наступні 12 місяців: ключові показники

Графік 1. Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців.

*Позитивний баланс відповідей свідчить про очікування зростання відповідного показника.

Графік 2. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору¹

¹Тут і далі стовпчики відображають баланс відповідей за квартал. Темна лінія – очікування на наступний звітний квартал.

*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок

Графік 3. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

У I кварталі 88% опитаних банків очікували поживлення споживчого кредитування в наступні 12 місяців. Баланс відповідей становив 50% – найвище значення з початку 2015 року. Корпоративне кредитування, на думку респондентів, також зростатиме, хоча очікування банків більш стримані (61% опитаних проти 71% у минулому кварталі). Приблизно однакова частка респондентів прогнозували поліпшення якості кредитного портфеля корпоративних клієнтів та домогосподарств (баланси відповідей 28% та 25% відповідно). Банки сподіваються, що в наступні 12 місяців збільшаться депозити корпорацій та населення (баланси відповідей 32% та 31% відповідно) (графік 1).

II. Кредитування корпоративного сектору

У I кварталі банки зазначили посилення жорсткості стандартів кредитування в корпоративному сегменті: баланс відповідей змінився з 2% у IV кварталі 2016 року до 33%. Така зміна відбулася попри очікування останніх трьох кварталів про пом'якшення стандартів (навіть для валютного кредитування).

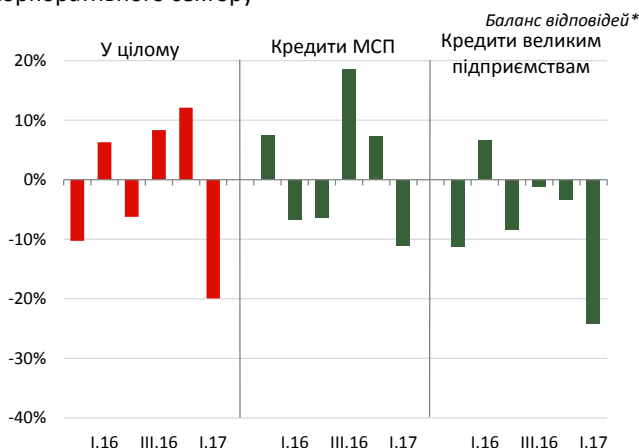
Найбільше стандарти посилюються для довгострокових кредитів великим підприємствам у валюті. Меншою мірою – стандарти для короткострокових кредитів МСП у гривні. Респонденти прогнозують посилення жорсткості стандартів й у II кварталі, вперше за останній рік (графіки 2, 3).

Ключовими факторами, які призвели до пожорсткішання стандартів схвалення заявок, на думку респондентів, були ризики застав, курсові очікування та зниження капіталізації банків. Основним пом'якшуючим чинником внутрішніх нормативів та критеріїв, якими банки керуються в кредитній політиці, було посилення конкуренції між банками (детальні результати впливу окремих факторів наведено в розділі III додатка до звіту).

У I кварталі суттєво зменшився рівень схвалення кредитних заявок за всіма видами кредитів. (графіки 4, 5).

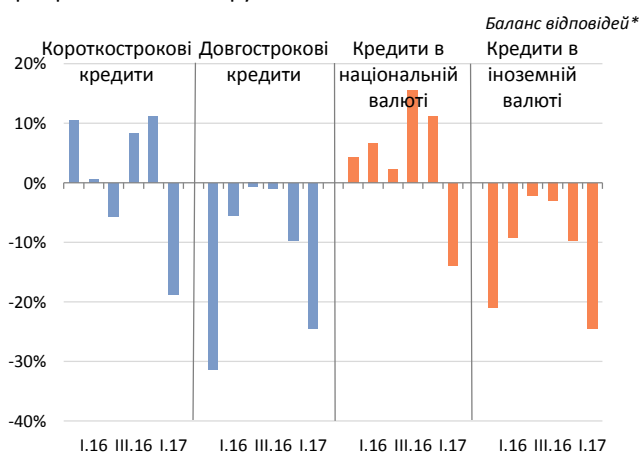
За зниження відсоткових ставок (баланс відповідей – 41%), нецінові умови схвалення заявок стали

Графік 4. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

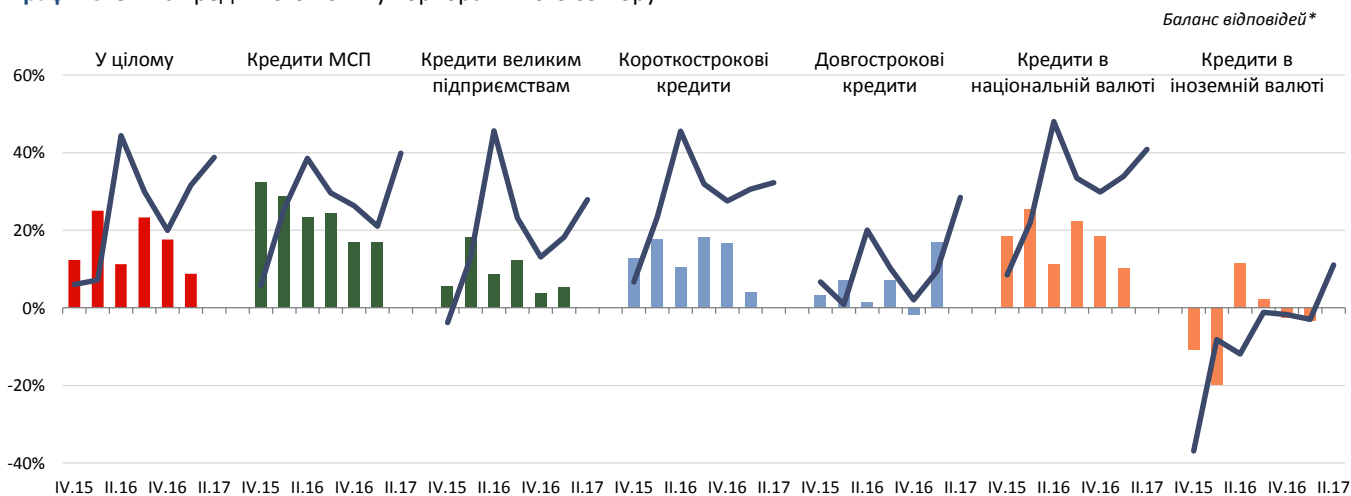
*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

Графік 5. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

Графік 6. Зміна кредитного попиту корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту. Темна лінія – очікування на наступний за звітним квартал.

жорсткішими. Факторами, що стримували зростання кредитних портфелів у I кварталі були внутрішні вимоги банків – обмеження кредитних угод, розміру кредитів, а також посилення вимог до застави (деталі – у розділі III додатка до звіту).

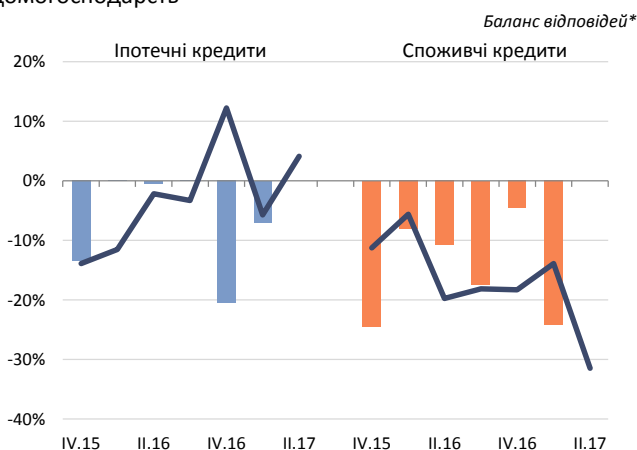
У I кварталі тривало підвищення попиту на корпоративні кредити. За оцінками банків, збільшення було меншим, ніж у попередньому кварталі (баланс відповідей 9% проти 18%). Попит зростає на всі види кредитів, окрім валютних (графік 6).

Потреба підприємств в обіговому капіталі, бажання реструктуризувати борги та зниження відсоткових ставок – головні чинники зростання кредитного попиту на початку 2017 року (розділ III додатка до звіту).

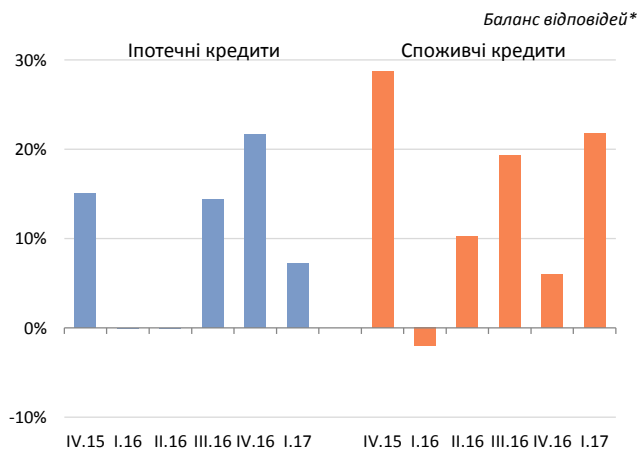
У наступному кварталі банки очікують дальшого зростання попиту на всі види кредитів бізнесу.

У I кварталі респонденти оцінили боргове навантаження в корпоративному секторі як високе (однак баланс відповідей незначно знизився за квартал до 11% з 16%). Закредитованість великих підприємств залишалася високою (баланс відповідей 24%). Боргове навантаження МСП невисоке (баланс склав -5%).

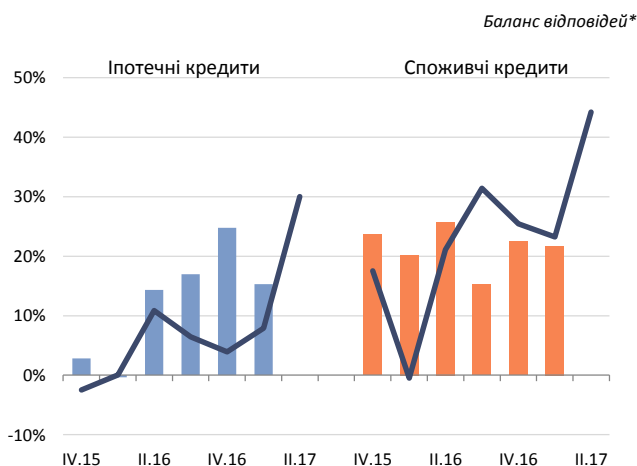
III. Кредитування домогосподарств

Графік 7. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок домогосподарств

*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

Графік 8. Зміна рівня схвалення кредитних заявок домогосподарств

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

Графік 9. Зміна кредитного попиту домогосподарств

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення кредитного попиту.

У I кварталі стандарти споживчого кредитування пом'якшилися (баланс відповідей -24%). Такий тренд спостерігається з середини 2015 року. В іпотечному кредитуванні стандарти другий квартал поспіль пом'якшувалися (-7%), однак банки прогнозують їх посилення в II кварталі 2017 року. У наступному кварталі стандарти споживчих кредитів мають пом'якшитися – про це заявили 67% опитаних (графік 7).

На послаблення стандартів кредитування домогосподарств у I кварталі найбільше вплинули позитивні очікування економічної активності, зростання конкуренції та зниження вартості ресурсів для банків (розділ IV додатка до звіту).

За результатами опитування, в I кварталі банки частіше схвалювали заявки на іпотечні та споживчі кредити (баланс відповідей 7% та 22% відповідно, графік 8). Споживчі кредити домогосподарств продовжили дешевшати, хоча окремі банки повідомили про незначне підвищення відсотків по іпотеці.

Попит домогосподарств на кредити надалі зростає, баланс відповідей становив 15% для іпотечного кредитування та 22% для споживчого. Основним чинником підвищення попиту на іпотеку було зниження ставок за кредитами та поживлення на ринку нерухомості, свідчать результати опитування. Підвищення витрат на товари тривалого вжитку, споживацька впевненість разом з нижчими відсотковими ставками були основними рушіями збільшення попиту на споживчі кредити (графік 9 та розділ IV додатка до звіту).

У II кварталі 2017 року банки очікують приросту попиту як на споживчі кредити, так і на іпотечні, баланс відповідей 44% та 30% відповідно.

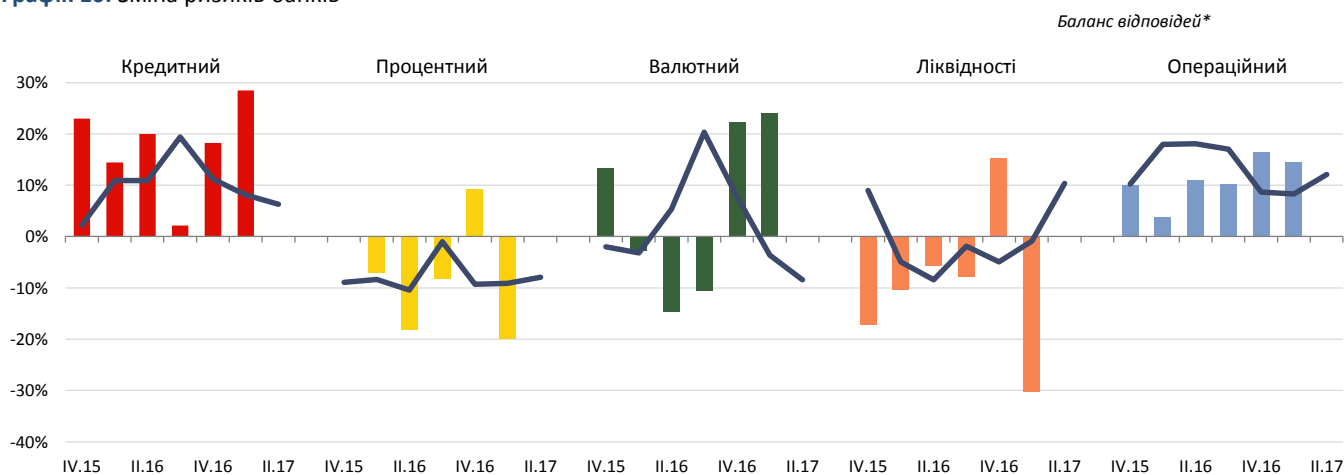
За оцінками банків, у I кварталі боргове навантаження на сектор домогосподарств не змінилося в порівнянні з попереднім кварталом та було середнім – про це заявили 81% опитаних банків.

IV. Оцінка ризиків

У I кварталі ризики банків змінювалися різноспрямовано. Кредитний та валютний ризики, на думку банків-респондентів, лишалися високими протягом останніх двох кварталів (баланси відповідей у I кварталі 29% та 24% відповідно). Попри зростання в IV кварталі 2016 року, процентний ризик та ризик ліквідності в поточному кварталі знизилися та повернулися до вже звичних невисоких рівнів (-20% та -30% відповідно). Операційний ризик продовжив зростати.

Банки надалі очікують, що кредитний та операційний ризики збільшуватимуться в наступному кварталі (32% та 24% опитаних відповідно). Респонденти вважають, що в II кварталі 2017 року зменшаться процентний та валютний ризики, а ризик ліквідності несуттєво збільшиться, про що повідомили 21% опитаних банків (графік 10).

Графік 10. Зміна ризиків банків

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення ризиків.
Темна лінія – очікування на наступний за звітним квартал.

Результати опитування

Кожен банк-респондент в особі кредитного менеджера заповнював електронну анкету. Анкета містить три види запитань:

- відкриті запитання (без обмеження варіантами відповідей);
- запитання із запропонованими варіантами відповідей;
- запитання із запропонованими варіантами відповідей, де відповіді наведено за порядковою шкалою.

Для запитань, де відповіді наведено за порядковою шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

Для цілей опитування використано такі визначення:

- кредитні стандарти – це внутрішні нормативи та критерії, якими керується банк у своїй кредитній політиці;
- кредитні умови – це терміни та умови надання кредиту, узгоджені між банком та позичальником.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступних трьох місяців (тобто протягом наступного за звітним кварталом).

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента та його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до 1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь “зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5. Кожну оцінку зважено на частку відповідного респондента в загальній вибірці залежно від його частки в активах або кредитному портфелі корпоративного сектору/домогосподарств цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (стандартів схвалення кредитних заявок/рівня схвалення кредитних заявок/попиту на кредитні продукти/ризиків тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом/у наступному кварталі. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

З результатами анкетування в форматі Excel можна ознайомитися на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку України. http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Баланс відповідей

	2013		2014			2015				2016				2017
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.
I. Очікування на наступні 12 місяців: ключові показники														
Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники корпоративного сектору у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?														
Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-18.0	-12.9	3.2	9.7	-12.2	-4.2	-3.0	21.4	11.4
Депозити	—	—	—	—	—	7.0	17.2	30.4	34.9	39.3	40.2	19.8	48.8	31.6
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-9.2	-5.6	5.2	13.9	15.1	19.1	31.6	18.0	28.4
Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники домогосподарств у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?														
Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-44.2	-40.3	-31.6	-21.5	-3.6	6.4	26.3	-0.6	49.9
Депозити	—	—	—	—	—	11.1	29.9	23.8	32.4	36.6	13.9	31.7	41.7	31.1
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-28.3	-11.0	18.1	28.4	14.4	1.8	8.8	31.7	25.3
II. Оцінки ризиків														
Як змінилися ризики для Вашого банку протягом кварталу, що закінчився?														
Кредитний ризик	-3.1	37.6	37.9	37.6	37.0	39.5	38.5	11.4	23.0	14.5	20.0	2.2	18.3	28.4
Процентний ризик	11.1	38.3	19.4	37.0	25.0	24.3	27.9	1.5	0.1	-7.1	-18.1	-8.3	9.2	-20.0
Валютний ризик	14.1	64.3	44.4	60.5	46.0	41.2	15.0	-23.3	13.3	-2.8	-14.7	-10.7	22.2	24.0
Ризик ліквідності	16.1	38.1	31.6	2.6	19.5	34.7	7.6	-30.9	-17.3	-10.4	-5.7	-8.0	15.2	-30.3
Операційний ризик	-1.1	-2.3	20.1	21.7	2.3	-0.1	11.6	11.6	10.1	3.9	10.9	10.2	16.3	14.6
Як, за Вашими очікуваннями, зміняться ризики для Вашого банку протягом наступного кварталу?														
Кредитний ризик	2.5	19.6	22.8	27.9	25.9	24.4	22.3	2.2	10.9	10.9	19.4	11.3	8.1	6.3
Процентний ризик	-5.0	15.6	13.5	8.0	16.9	25.1	18.5	-8.9	-8.4	-10.4	-1.0	-9.3	-9.1	-7.9
Валютний ризик	5.7	42.3	-15.1	29.5	29.7	10.5	18.9	-2.0	-3.2	5.3	20.3	7.7	-3.6	-8.4
Ризик ліквідності	-3.6	13.4	-6.1	27.1	25.1	-3.9	19.4	9.0	-4.9	-8.4	-1.9	-4.9	-0.8	10.4
Операційний ризик	-6.0	-6.8	-7.4	0.3	-4.5	6.6	9.2	10.3	18.0	18.1	17.0	8.7	8.3	12.1
III. Кредитування корпоративного сектору														

	Баланс відповідей														
	2013			2014			2015			2016			2017		
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?															
У цілому	11.3	50.0	56.0	47.1	47.3	42.7	30.2	3.1	16.9	-0.9	7.1	0.0	2.0	33.4	
Кредити МСП	0.8	48.2	55.5	45.5	46.4	40.6	25.2	8.5	4.2	-3.9	-1.8	-9.5	-1.1	16.5	
Кредити великим підприємствам	13.2	39.2	30.2	38.5	35.6	40.4	34.3	7.3	22.2	11.0	12.2	10.7	3.9	35.9	
Короткострокові кредити	4.6	45.3	33.5	41.6	43.3	37.4	26.4	1.3	15.5	-3.6	5.8	7.4	-0.1	21.7	
Довгострокові кредити	18.1	51.8	41.2	42.7	38.9	50.8	37.2	19.7	30.1	16.5	4.1	2.0	3.5	38.2	
Кредити в національній валюті	5.4	43.7	37.9	41.7	44.0	38.4	27.2	2.2	3.8	-9.0	-2.9	-1.3	-0.4	17.3	
Кредити в іноземній валюті	17.0	52.8	47.0	51.7	52.0	56.8	44.3	21.9	22.5	39.6	8.1	12.0	4.5	32.9	
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?															
Капіталізація банку	2.4	33.0	28.8	33.1	22.8	26.9	13.5	6.1	13.2	6.5	6.4	1.6	0.3	6.4	
Ліквідна позиція банку	10.3	36.2	23.3	23.6	23.7	22.8	23.8	6.5	7.2	-7.1	-0.9	-8.4	-1.0	5.9	
Конкуренція з іншими банками	-6.5	1.5	-0.2	-10.5	-5.9	14.6	0.0	-5.5	-0.5	-10.9	-1.0	-10.1	-12.6	-11.2	
Конкуренція з небанківськими установами	0.0	8.6	0.7	3.2	3.8	3.6	0.2	0.9	2.1	-1.1	3.2	0.0	0.0	0.1	
Очікування загальної економічної активності	22.9	62.1	59.3	53.6	49.4	48.9	45.1	33.1	35.5	3.8	9.9	0.1	-4.6	-3.4	
Інфляційні очікування	12.9	52.2	41.0	47.6	38.1	34.9	36.2	35.3	48.6	20.8	7.9	2.7	-1.0	-3.2	
Курсові очікування	22.1	65.8	62.6	64.8	53.1	45.9	46.6	38.7	41.7	26.9	11.1	4.4	6.1	8.1	
Очікування розвитку галузі або окремого підприємства	12.9	42.0	31.4	42.0	34.1	29.3	37.2	32.9	27.4	-7.6	7.7	2.5	-8.0	-5.7	
Ризик застави	14.3	34.6	24.2	36.5	29.2	26.5	34.1	33.3	23.2	14.3	13.5	5.9	13.5	8.1	
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом наступного кварталу?															
У цілому	3.5	35.6	26.5	26.5	26.8	16.8	15.9	3.4	6.6	4.1	-10.4	-4.5	-24.5	8.3	
Кредити МСП	-0.2	33.9	25.4	25.8	32.0	16.6	16.7	3.3	-19.3	-15.7	-19.8	-13.2	-13.2	7.3	
Кредити великим підприємствам	4.4	37.4	26.3	30.5	26.5	19.8	15.8	7.3	6.7	9.9	-5.1	2.5	-12.5	12.1	
Короткострокові кредити	2.2	31.0	24.5	19.6	25.4	16.4	13.2	1.0	-7.6	-10.3	-22.0	-5.9	-23.7	13.5	
Довгострокові кредити	12.0	46.2	34.7	31.0	38.2	27.0	21.1	13.6	20.0	13.6	-1.6	7.6	-8.4	21.7	
Кредити в національній валюті	1.3	30.6	22.6	20.7	24.3	15.2	13.1	1.8	-0.7	-6.2	-11.8	-12.2	-24.7	7.1	
Кредити в іноземній валюті	8.7	53.9	28.3	31.8	44.0	30.2	20.1	20.6	23.6	12.1	2.3	4.4	-9.0	25.9	
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити корпоративному сектору у кварталі, що закінчився?															
У цілому	-6.2	-33.5	-20.7	-29.5	-18.2	-8.4	-22.8	5.5	-10.3	6.3	-6.3	8.3	12.1	-20.0	
Кредити МСП	-0.3	-31.5	-16.3	-20.9	-12.9	-5.8	-19.2	4.6	7.5	-6.8	-6.4	18.5	7.3	-11.1	
Кредити великим підприємствам	-2.9	-31.2	-20.0	-27.9	-18.3	-11.7	-22.6	-0.6	-11.3	6.6	-8.4	-1.2	-3.3	-24.2	
Короткострокові кредити	-1.2	-22.0	-14.8	-21.3	-12.8	-6.7	-20.6	7.1	10.5	0.7	-5.6	8.3	11.3	-18.7	
Довгострокові кредити	-7.7	-46.2	-32.7	-31.3	-27.4	-20.8	-28.0	-8.9	-31.4	-5.5	-0.7	-1.0	-9.7	-24.5	
Кредити в національній валюті	-0.9	-23.4	-11.8	-16.9	-13.0	-8.0	-21.4	6.1	4.3	6.6	2.3	15.6	11.2	-13.9	
Кредити в іноземній валюті	-11.3	-48.9	-25.9	-42.9	-26.1	-22.1	-29.6	-17.8	-20.9	-9.2	-2.2	-3.1	-9.7	-24.5	
Як змінилися цінові та нецінові умови схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?															
<i>Процентні ставки (підвищення – більш жорсткі умови, зниження – послаблення умов)</i>															
У цілому	26.7	39.4	29.2	31.7	30.6	58.7	43.3	10.5	-19.8	-25.7	-22.3	-31.7	-16.7	-40.9	
МСП	18.9	41.2	30.9	30.9	30.2	60.1	39.4	10.0	-20.7	-19.1	-25.5	-18.3	-13.2	-41.3	
Великі підприємства	25.4	39.1	28.5	30.9	30.8	59.8	42.8	11.1	-13.6	-30.9	-15.3	-31.6	-17.7	-40.5	
<i>Зміни непроцентних платежів</i>															
У цілому	3.6	15.6	12.0	9.1	16.8	11.6	6.7	1.5	2.0	4.6	2.9	7.7	-1.4	-0.2	
МСП	3.6	15.8	11.6	7.3	16.0	11.0	5.4	1.5	-3.9	3.7	3.2	7.8	-1.4	-0.2	
Великі підприємства	3.6	14.2	11.6	9.2	15.4	13.0	7.7	1.5	1.4	4.8	3.2	1.5	0.3	-0.2	
<i>Розмір кредиту або кредитної лінії</i>															
У цілому	6.5	32.8	29.7	44.0	39.7	45.6	27.8	16.4	13.8	3.1	1.1	0.3	6.8	25.8	
МСП	1.5	30.4	24.6	34.6	36.7	33.2	24.3	4.0	8.3	5.3	-1.8	-3.7	-3.0	22.8	
Великі підприємства	6.4	23.9	29.7	43.9	38.6	48.2	27.8	17.5	14.0	3.5	1.6	0.3	7.0	26.2	
<i>Заставні вимоги</i>															
У цілому	9.2	30.1	32.8	32.3	30.0	35.1	29.5	27.1	17.9	8.3	8.5	16.0	11.7	11.6	
МСП	12.2	30.0	32.1	26.2	27.9	36.1	25.6	26.5	17.0	18.9	9.9	5.4	4.4	8.8	
Великі підприємства	9.3	30.0	32.9	32.2	28.6	37.5	29.5	16.2	18.2	8.2	8.3	25.8	11.6	18.2	
<i>Обмеження, які накладаються кредитною угодою на позичальника</i>															
У цілому	15.0	27.4	30.6	25.3	29.6	18.2	26.6	13.1	15.7	15.3	9.4	13.3	17.3	26.3	

Баланс відповідей

	2013		2014		2015				2016				2017	
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.
МСП	15.0	25.8	30.8	20.8	25.8	18.2	21.8	11.6	14.4	14.8	8.9	9.6	15.9	40.6
Великі підприємства	15.8	27.4	30.8	27.1	26.8	22.1	26.4	13.1	15.8	15.3	9.5	13.3	17.2	26.4
<i>Строк кредиту</i>														
У цілому	6.8	27.8	21.1	29.0	26.1	25.2	15.7	10.1	7.7	8.7	7.2	7.0	6.9	2.9
МСП	7.9	23.9	16.0	22.4	21.6	24.1	13.8	10.1	7.8	8.9	3.5	3.5	3.6	2.0
Великі підприємства	7.0	24.0	22.1	28.9	23.9	28.7	16.4	12.6	8.1	8.8	7.4	9.2	6.9	2.9
Як змінився попит корпоративного сектору на кредити протягом кварталу, що закінчився, без урахування сезонних змін?														
У цілому	7.6	15.7	12.7	21.3	19.7	25.5	3.1	9.4	12.3	25.0	11.3	23.3	17.6	8.8
Кредити МСП	11.6	15.1	10.4	18.8	23.5	21.5	1.6	10.7	32.4	28.7	23.3	24.4	16.9	16.9
Кредити великим підприємствам	15.4	11.7	14.7	14.8	19.2	14.9	2.9	9.3	5.7	18.1	8.6	12.2	3.7	5.4
Короткострокові кредити	14.7	20.4	18.9	28.0	26.3	18.8	3.3	11.1	12.7	17.7	10.4	18.2	16.7	4.0
Довгострокові кредити	-14.4	-4.2	9.3	-3.9	10.5	0.2	-8.6	4.7	3.2	7.2	1.5	7.2	-1.8	17.0
Кредити в національній валюті	3.1	22.7	18.0	23.6	25.9	24.4	3.7	12.5	18.4	25.5	11.3	22.2	18.3	10.2
Кредити в іноземній валюті	11.3	-13.0	-15.2	-31.9	-36.3	-47.5	-35.4	-19.0	-10.7	-19.9	11.5	2.3	-2.6	-3.4
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту корпоративного сектору на кредити у кварталі, що закінчився?														
Зміна процентних ставок	-16.1	-23.7	-20.4	-10.4	-11.9	-26.0	-32.4	-18.0	2.1	15.2	25.7	18.0	14.9	15.7
Потреба в капітальних інвестиціях	2.3	-29.6	-24.6	-18.7	-11.4	-11.1	-0.6	4.9	2.8	14.0	8.3	5.9	8.9	8.3
Потреби в обіговому капіталі	5.2	-3.2	0.1	13.8	14.5	28.7	36.2	32.1	22.1	36.7	22.5	25.6	17.1	17.4
Реструктуризація боргу	4.2	10.9	19.0	24.4	15.7	31.4	22.8	19.1	28.2	24.9	12.9	20.3	16.3	17.3
Внутрішнє фінансування	-0.3	-16.5	1.5	2.6	-8.8	4.4	8.1	9.6	4.1	2.3	4.1	6.6	8.9	3.8
Кредити від інших банків	-3.6	-8.7	3.9	5.7	-2.8	6.8	9.5	4.6	8.5	-6.0	-8.9	-7.5	1.1	-12.8
Продаж активів	-2.3	-9.3	-11.3	-15.0	-13.1	2.0	-1.8	3.2	1.3	2.1	1.9	1.7	1.8	1.6
Як, на Вашу думку, зміниться попит корпоративного сектору на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?														
У цілому	24.7	11.8	16.3	8.2	10.3	25.3	9.9	6.0	7.1	44.4	29.9	20.0	31.6	38.8
Кредити МСП	20.3	7.2	16.9	5.0	16.3	24.3	10.4	5.8	25.6	38.5	29.6	26.3	21.0	39.8
Кредити великим підприємствам	15.2	11.7	13.1	5.9	7.3	22.6	11.8	-3.8	12.9	45.6	23.2	13.1	18.2	27.9
Короткострокові кредити	24.4	19.4	15.5	16.3	15.2	26.0	11.3	6.7	23.4	45.5	31.9	27.6	30.6	32.3
Довгострокові кредити	5.4	-5.9	8.4	-4.5	0.8	9.5	0.6	6.7	0.9	20.0	10.2	2.0	9.5	28.4
Кредити в національній валюті	26.5	16.7	13.4	14.1	13.7	24.2	10.4	8.5	22.1	48.0	33.4	29.8	33.9	40.8
Кредити в іноземній валюті	-4.6	-17.8	-3.7	-29.5	-14.2	-8.7	-29.7	-36.9	-8.2	-11.9	-1.1	-1.8	-3.0	11.0
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у корпоративному секторі протягом кварталу, що закінчився?														
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.5	15.5	10.6
МСП	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-4.1	-2.1	-4.9
Великі підприємства	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.7	22.5	23.8
IV. Кредитування домогосподарств														
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?														
Іпотечні кредити	-0.8	39.2	22.4	12.6	32.3	25.6	19.0	0.9	-13.4	0.2	-0.5	0.1	-20.5	-7.0
Споживчі кредити	-4.9	53.3	30.3	34.4	39.6	39.7	19.0	-6.4	-24.5	-8.1	-10.8	-17.4	-4.6	-24.3
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити фізичним особам протягом кварталу, що закінчився?														
Вартість ресурсів та балансові обмеження	—	—	—	—	—	22.9	35.7	6.2	5.0	—	-7.4	-8.2	-4.4	-9.2
Конкуренція з іншими банками	—	—	—	—	—	-2.2	0.8	-2.2	-15.0	—	-9.8	-19.9	-29.1	-10.6
Конкуренція з небанківськими установами	—	—	—	—	—	0.7	-3.5	0.0	-9.4	—	0.0	0.0	-4.9	-0.3
Очікування загальної економічної активності	—	—	—	—	—	41.8	36.0	16.3	-12.7	—	-13.7	-17.4	-1.2	-16.8
Інфляційні очікування	—	—	—	—	—	46.2	37.1	19.5	-3.5	—	-6.7	-8.2	2.2	-0.1
Курсові очікування	—	—	—	—	—	44.0	29.7	13.7	-2.0	—	-3.3	-5.0	2.8	0.1
Очікування ринку нерухомості	—	—	—	—	—	33.1	20.5	15.5	-10.1	—	-2.9	-2.5	0.1	-3.9
Очікування платоспроможності споживачів	—	—	—	—	—	48.7	46.3	24.8	-8.6	—	-8.1	-9.5	-3.0	-5.8
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом наступного кварталу?														
Іпотечні кредити	8.7	19.5	8.6	14.6	25.4	17.1	-6.6	-13.9	-11.5	-2.2	-3.3	12.3	-5.7	4.1

	Баланс відповідей														
	2013		2014			2015				2016			2017		
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	
Споживчі кредити	-6.0	33.0	8.5	13.9	33.1	21.9	-6.7	-11.2	-5.6	-19.7	-18.1	-18.3	-13.9	-31.5	
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити домогосподарствам у кварталі, що закінчився?															
Іпотечні кредити	-1.9	-35.1	-16.9	-5.6	-41.0	-10.8	-14.9	-3.3	15.0	-0.1	0.0	14.4	21.7	7.3	
Споживчі кредити	-4.1	-59.2	-41.3	-22.3	-45.3	-28.2	-15.4	11.6	28.7	-2.0	10.2	19.3	6.0	21.8	
Як змінилися цінові та нецінові умови надання кредитів домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?															
<i>Іпотечні кредити</i>															
Процентні ставки за кредитами	-1.0	25.8	16.7	9.5	9.0	19.5	38.0	12.2	-3.9	-2.5	-13.8	-2.6	-24.8	9.3	
Заставні вимоги	9.9	10.6	11.1	4.0	13.2	6.9	4.5	0.8	0.4	0.1	-0.5	0.0	0.0	-2.3	
Строк кредиту	-3.2	2.5	3.4	3.5	0.8	1.7	8.9	0.4	0.5	0.1	0.1	-0.1	0.1	0.0	
Зміни непроцентних платежів	6.3	1.9	2.9	2.3	0.9	3.6	-1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	
Співвідношення суми кредиту до вартості іпотечної застави (LTV)	-1.3	7.5	6.1	6.3	12.5	6.0	2.4	0.4	0.2	0.4	-0.5	-4.1	0.0	0.0	
<i>Споживчі кредити</i>															
Процентні ставки за кредитами	-8.3	21.5	20.3	32.1	14.4	36.6	46.1	3.5	-15.7	-6.0	-6.3	-4.7	-12.8	-29.0	
Заставні вимоги	0.6	4.5	5.6	4.5	15.5	6.9	5.1	-0.8	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	
Строк кредиту	-7.5	5.3	3.2	6.0	5.0	0.5	4.9	-0.1	-2.5	-2.7	-14.2	-9.7	-14.0	-6.5	
Зміни непроцентних платежів	2.4	3.9	6.1	6.1	13.1	10.0	11.1	6.0	-3.8	3.0	-2.9	0.8	-3.1	-3.0	
Розмір кредиту	-5.5	23.3	23.9	8.5	20.5	18.0	7.3	2.6	-11.3	-15.4	-15.6	-24.3	-11.4	-9.3	
Як змінився попит домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився, без урахування сезонних змін?															
Іпотечні кредити	-5.4	-29.7	-31.3	-29.3	-34.3	-23.7	-6.1	-5.2	2.8	-0.4	14.3	16.9	24.7	15.3	
Споживчі кредити	18.9	-6.8	-39.5	-17.8	-37.0	-36.1	-9.0	7.7	23.6	20.2	25.7	15.3	22.4	21.7	
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився?															
<i>Іпотечні кредити</i>															
Зміна процентних ставок	0.3	-22.1	-26.4	-5.0	-11.5	-5.7	-15.8	-11.2	-9.7	0.0	11.2	2.8	24.8	24.5	
Перспективи розвитку ринку нерухомості	-8.5	-15.1	-4.0	-39.8	-16.0	-11.1	-12.7	-4.2	0.4	0.0	0.5	2.7	3.0	12.4	
Споживча впевненість	-14.3	-24.1	-25.2	-38.1	-13.0	-38.4	-14.1	-10.0	-0.8	-13.0	0.4	2.7	2.8	6.0	
Заощадження домогосподарств	9.6	-13.4	-41.2	9.4	-2.5	-22.6	1.1	-10.0	-0.2	-12.5	-2.9	0.1	3.1	5.3	
Кредити від інших банків	8.2	5.7	-0.8	-2.8	-2.7	-3.5	1.2	1.4	0.7	0.1	0.0	2.5	0.4	9.0	
<i>Споживчі кредити</i>															
Зміна процентних ставок	17.6	-18.8	-34.6	-8.9	-14.5	-28.6	-18.9	-7.9	2.7	-7.1	8.9	5.0	9.0	24.0	
Споживча впевненість	5.4	-22.8	-58.5	-28.8	-20.5	-19.1	-27.5	-4.5	8.1	12.2	8.7	13.8	19.1	13.4	
Витрати на товари довготермінового користування	8.9	-2.4	-12.6	-26.5	-19.1	6.8	-5.2	7.4	15.5	23.6	13.1	1.5	12.9	19.2	
Купівля іноземної валюти	0.8	18.3	-18.5	-23.5	-4.9	5.9	1.1	4.4	7.8	10.9	8.4	3.3	-2.5	2.0	
Заощадження домогосподарств	9.1	-3.1	-44.2	-25.2	-3.6	-26.0	-1.4	-10.1	2.8	3.6	3.7	1.5	18.9	6.4	
Кредити від інших банків	-6.6	8.8	0.7	-7.9	1.5	-3.0	-1.0	-4.5	5.9	0.0	0.2	1.1	2.5	11.7	
Як, на Вашу думку, зміниться попит домогосподарств на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?															
Іпотечні кредити	11.2	-23.0	12.9	-19.6	-12.1	4.1	0.3	-2.5	0.0	10.9	6.5	3.9	7.9	30.0	
Споживчі кредити	21.4	-15.8	24.0	-3.3	5.4	1.3	4.5	17.5	-0.5	21.1	31.4	25.4	23.2	44.2	
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у секторі домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?															
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9	0.1	-1.0